

фітоценології, що дозволяють у науковому експерименті правильно обрати об'єкт дослідження.

У виробничих умовах агроландшафтів фітоценози формуються на основі обґрунтованих принципів, які взаємодіють між собою у тісній спорідненості в природних умовах. Головними з них є принцип конкуренції який розкриває, що різні рослини конкурують між собою у середовищі існування і вирощування за доступ до ресурсів, таких як світло, вода та поживні речовини. Такий наслідок поєднання ресурсних природних факторів призводить до того, що у фітоценозах переважають ті рослини, які мають більшу конкурентоспроможність і можуть продуктивніше використовувати ці ресурси. За аналізом принципу сукцесії, що аналізують фітоценози у агроландшафтах постійно розвиваються і змінюються впродовж тривалості життя. Нові види рослин можуть приходити та зникають з часом, що залежить від багатьох факторів, таких як вік агроландшафту, його використання та зміна клімату.

Для повного відображення особливостей розвитку фітоценології, на нашу думку, потрібно відтворити природні аспекти її становлення до сучасної науки, де основним завданням є класифікація рослинних угруповань з використанням сучасних методів.

Список використаних джерел

1. Л.М. Фельбаба-Клушина, В.І. Комендар. Фітоценологія з основами синфітосозології: навчальний посібник. Ужгород : Ужгород. ун-т, 2001. 212 с
2. Абдулоєва О.С., Соломаха В.А., Фітоценологія. – Київ: Фітосоціоцентр, 2011. 450 с.

УДК : 633.11(323):631.5

Тетяна КУХАРЧУК

здобувач вищої освіти 2 курсу

спеціальності 201 «Агрономія»

Науковий керівник: **ХОМОВИЙ Михайло**

кандидат с.- г. наук, доцент
кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ТА ЯКОСТІ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ

Серед зернових культур кукурудза займає одне з почесних місць, як незамінне джерело сировини, що використовується як у тваринницькій галузі, так і в промислово-індустріальній сфері для виробництва олії і палива. В Україні за площею посіву кукурудза посідає третє місце після озимої пшениці та ярого ячменю, на неї припадає майже 15% валового збору зерна [20].

Значне скорочення обсягів застосування добрив, яке відбулося за останні роки, зумовило негативний баланс поживних речовин у чорноземах звичайних лісостепової зони України, що в кінцевому результаті призвело до зниження врожайності і валових зборів зерна кукурудзи. У зв'язку з цим гостро стоїть проблема відтворення втраченої родючості ґрунту і подальшого вдосконалення існуючої базової системи удобрення цієї культури.

Результати досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених переконливо свідчать про ефективність кожного з існуючих елементів системи удобрення, однак ще недостатньо з'ясована їх комплексна дія. Тому виробничники вимагають від наукових установ проведення додаткових досліджень щодо здійснення оптимізації існуючої базової системи удобрення з прийняттям до уваги біологічних особливостей сучасних гібридів та їх потенційних можливостей, ґрунтовокліматичних умов цього регіону з подальшим вивченням її впливу на структуру врожаю, урожайність зерна та його якість.

Найбільш доступним способом регулювання балансу поживних речовин в агроландшафтах є застосування добрив, без яких неможливе ведення

сільськогосподарського виробництва. Добрива є одним з швидкодіючих засобів формування високих врожаїв всіх культур, в тому числі й кукурудзи [1].

Високий рівень мінералізації веде до швидкого розкладання рослинних залишків, зникнення яких посилює діяльність мікроорганізмів по мінералізації гумусу, тому так важливо постійно поповнювати ґрунт свіжою органічною речовиною [2].

При вирощуванні на зерно найбільш важливим в живленні кукурудзи є не кількість поживних речовин, внесених з добривами, а співвідношення між ними. Збалансоване живлення кукурудзи на зерно дозволяє уникнути подовження другої половини вегетації і сприяє збиранню врожаю в оптимальні строки. В першу чергу гібриди добре відгукуються на внесення азотних добрив, які збільшують формування качанів при меншій стебловій масі [2].

Метою нашої роботи є теоретичне обґрунтування та практична реалізація програми підвищення продуктивності і поліпшення біохімічних показників якості зерна кукурудзи за рахунок удосконалення існуючої базової системи удобрення та застосуванням перспективних систем внесення добрив.

З метою вивчення й удосконалення технології вирощування кукурудзи на зерно були проведені польові досліді на базі СТОВ «Довіра» Краси́лівського району Хмельницької області». Польові та лабораторні дослідження проводили відповідно до загальновизнаних методик дослідної справи в агрономії.

Якщо аналізувати закономірності впливу досліджуваних нами елементів технології вирощування, а саме: деструктора «СтимОрганік» 2 л/га, інгібітора уреаз (нітрифікації) Стабілурен (Stabiluren 30) та позакореневого підживлення Аміномах або Айдамін комплексний, то спрямованість їх ефекту позитивно позначалась на формуванні кукурудзою рівня урожайності (табл.1).

Таблиця 1

Урожайність кукурудзи залежно від факторів впливу, т/га

Основне удобрення	Позакореневе підживлення	Урожайність, т/га
-------------------	--------------------------	----------------------

		2022р.
Солома 7 т/га + N ₁₄₀ P ₁₀₀ K ₁₂₀ без інгібіторів уреаз (нітрифікації)	Карбамід 14 кг/га	5,40
	Карбамід 14 кг/га + Аміномат 1 л/га	5,53
	Карбамід 14 кг/га + Айдамін комплексний 2 л/га	5,67
Солома 7 т/га + N ₁₄₀ P ₁₀₀ K ₁₂₀ інгібітор уреаз (нітрифікації)	Карбамід 14 кг/га	6,02
	Карбамід 14 кг/га + Аміномат 1 л/га	6,18
	Карбамід 14 кг/га + Айдамін комплексний 2 л/га	6,35
НІР _{0,05}		0,27

Також ефективним в плані зростання рівня урожайності кукурудзи було застосування інгібітора уреаз (нітрифікації) Стабілурен (Stabiluren 30), адже варіанти без додаткових заходів впливу та без застосування деструктора відрізнялись на 0,27 т/га, а на варіантах досліду з застосуванням «СтимОрганік» 2 л/га за внесення разом з добривами інгібітор уреаз (нітрифікації) Стабілурен (Stabiluren 30) отримано на 0,33 т/га вищу урожайність.

Список використаних джерел

1. Агафонов Е.А., Батаков А.А. Применение удобрений под гибриды кукурузы разного срока созревания. *Кукуруза и сорго*. 2000. № 3. С. 6–7.
2. Агафонов Е.А., Батаков А.А. Система удобрения гибридов кукурузы при выращивании на зерно. *Кормопроизводство*. 2012. № 5. С. 18–20.
3. Ефективне внесення добрив як основа сучасного сільського господарства. *Агроном*. 2022. №1. С. 28 – 30.
4. Циков В.С. Особливості технології вирощування кукурудзи в умовах недостатнього й нестійкого зволоження степової зони України. *Пропозиція*. 2000. № 4. С. 17–20.